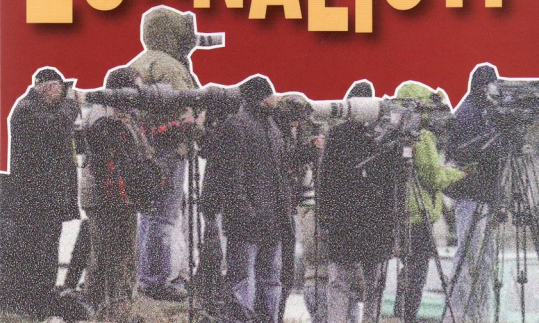

Pavol Dinka

ŽURNALISTI

LOVCI VO SVORKE

Pavol Dinka
Žurnalisti – lovci vo svorke

Politologický odbor Matice slovenskej

Pavol Dinka

ŽURNALISTI

– LOVCI VO SVORKE

- Mediálne štvanice
- Mediálne manipulácie
- Sankcie a rozsudky nad médiami
- Etika a korupcia v žurnalistike
- Slovenskí novinári píšuci „po maďarsky“

Copyright © Pavol Dinka, 2010
Cover design © Anna Chovanová
© Politologický odbor Matice slovenskej

Pavol Dinka: Žurnalisti – lovci vo svorke
Zodpovedná redaktorka Viera Švenková
Obálka Anna Chovanová
Sadzba Anna Chovanová
Tlač
Printed in Slovakia

Knihu si môžete objednať na HYPERLINK „mailto:vsss@stonline.sk“
vsss@stonline.sk HYPERLINK „http://www.vsss.sk“ www.vsss.sk

ISBN 978-80-8061-413-3

OBSAH

Namiesto motta	9
Úvod	12
 I. časť: Mediálne štvance na...	 17
... Roberta Fica	17
Žurnalistické „trapasy“	17
Pohľad z balkóna	21
SME-č	22
Osie hniezdo	24
Vabank	26
Žurnalistická detektívka	28
Reklamné šoty	32
Politológovia	35
Tri sekundy	36
Kto je agresor?	37
Poľovačka	39
Nezmyselný trň v oku – jeden diskutujúci	43
 ... Ivana Gašparoviča	 47
Markízacké drukovanie	47
Mediálni gašparkovia	51
Volebné čarovanie	53
„Pomýlená“ krajina	56
 ... Vieru Tomanovú	 59
Čertovo kopýtko	59
 ... Ľubomíra Jahnátka	 63
Opozícia sa vykričala	63

... vládu SR	67
Retazenie prázdnych slov	67
Médiá „nahrávajú“ vláde	69
Futuroológovia	70
Plytvanie silami	72
... slovenskú ekonomiku	75
Pokrivené mediálne zrkadlo	75
Čudesné čísla o nezamestnanosti.....	79
... jazykový zákon	83
Červené súkno	83
Jačanie	89
Nabrúsený paloš	92
Slovenskí žurnalisti píšuci „po maďarsky“	97
... tlačový zákon a slobodu tlače	106
„Varenie“ analýz	106
Od buka do buka	109
Médiá verzus ich spolupútnici	113
Reportéri nerešpektujú nijaké hranice	116
Falošné tóny	120
Aká je pravda o tlačovom zákone?	124
... zdravotné poistenie	129
„Obdivuhodné“ saltá	129
... Literárny týždenník	132
Klobúk dolu!	132
Prázdne heslá	134
Politické krčče... ..	136
... Ivana Valentoviča	138
„Etický“ kódex	138
... Vladimíra Mináča	140
Komplex malosti	140

... autora tejto knihy	143
Supy	143
„Srandovná“ vec	153
II. časť: Mediálne manipulácie	155
Slovensko-maďarské vzťahy	155
Prilievajú olej do ohňa	155
Bugárovi vtáci	158
Maďarošialenstvo	159
Darček pod stromček	166
Hedviga Malinová	169
Hystéria	169
Televízna „debata“	170
Kto z nás robí hlupákov?	172
Sivý zákal	174
Pêle-mêle	180
III. časť: Rozsudky, sankcie	187
Kajúnci	187
Vendeta	190
Nerozbalené „darčeky“	193
Niektoré prešľapy televízií a rádii v roku 2009	201
IV. časť: Publicistika	215
Bulvár a my	215
Kto vládne – väčšina či menšina?	220
Svedomie národa verzus sila peňazí	230
Slovenský sen 2008	234
Utápame sa v marazme intolerancie?	236
Kráľove Šahy	244
Gilotína v detskej duši	252
Život po kapitalizme	258
(Ne)Cenzurované	264
Zabúdané fakty a svedectvá	270

Banalizácia spoločnosti	277
Nijaká oponentúra, len opozičné blúznenie	281
Vyhral pragmatizmus a rozum voličov	286
„Svetová elita“	291
Voči kultúre máme stále veľký dlh	294
Strata ľudskej empatie	304
Zatmenie kapitalistických vízií	305
Ekonomické vízie Slovenska	307
 V. časť: Štúdie	313
Etika a korupcia v žurnalistike	313
 Epilóg	337
Literatúra	338
Súboj myšlienok	340
Doposiaľ' vydané knihy	343

NAMIESTO MOTTA

Liek na krízu: Mediálny štát

Onú noc nie a nie zaspať, prevaľoval som sa na posteli z boka na bok, v hlave sa mi rojila nepokojná mätež myšlienok; rozhodol som sa totiž, že aj ja prispejem svojou troškou do gigantického vreca námetov, ako poraziť dnešnú globálnu krízu. Zrazu akoby sa mi rozsvietilo, áno, už to mám, je to niečo geniálne, neopakovateľné. Občianska povinnosť mi káže podeliť sa o svoj unikátny vynález rovno s predsedom vlády.

Skočil som za počítač a začal písať:

„Vážený pán premiér,

ako občan tejto republiky pokladám za nevyhnutné oboznámiť Vás so svojím návrhom na jedinečnú možnosť, ako usporiť štátne peniaze a zároveň do dôsledkov vylomiť krk finančnej a hospodárskej kríže. Je to úplne jednoduché – stačí zreorganizovať tri základné piliere moci.

Začnem súdnictvom; teraz si oň mnohí obtierajú ústa. Povedzte, treba Vám to?! Načo nám je vlastne súdnictvo?! Na Vašom mieste by som dal v parlamente návrh na jeho zrušenie. Aké súdy?! Nestačia nám vari sudcovia z médií?! Tí spakrucky vynesú rozsudok nad každým a nad všetkým. Len si spomeňte, vyhrali ste desiatky súdnych sporov s médiami, ale ony, postaviac sa do pozície najvyššieho senátu, všetko spochybnili. Oponovali ohrožovaním slobody tlače, nepáčili sa im vysoké náhrady ujmy atď. Neuvedomujete si, pán premiér, že najvyšší mediálny senát dal vlastne za pravdu médiám?! Alebo to nedávno, verdikt ústavného súdu o špeciálnom súde. Vari ste nepochopili, že najvyššími znalcami ústavnosti v našom štáte sú žurnalisti?! Ústavný súd sa dlhé mesiace zbytočne mordoval s týmto problémom! Boli potrebné také zdĺhavé procedúry?! Keby ste to posunuli novinárom, rozsudok je zaraz na svete. Potvrdil to aj Váš „priateľ“ Miki slovami – v deň vynesenia rozsudku Fico hovoril ináč, ale keď

si ráno prečítal noviny, hneď pochopil, o čo ide. Presne tak – médiá sú tým najlepším sudcom.

Môj prvý návrh teda znie: zrušte súdy a poverte touto úlohou médiá!

A teraz k zákonodarnej moci, k parlamentu. Ukazuje sa, že médiá a žurnalisti najlepšie rozumejú legislatívnemu procesu, vždy im v návrhoch zákonov niečo chýba, a to niečo je zakaždým opozičné. Zdá sa, že najlepšie vedia, čo ľudia potrebujú, čo si žiadajú. Vezmite si napríklad taký tlačový zákon – ešte návrh ani nepoznali, a už vedeli, že je zlý. Treba uznať! Načo sa zamýšľať, načo seriózne diskutovať?! Strata času! Čo je zlé, je zlé! A hotovo!

Môj druhý návrh – nech prezident rozpustí parlament ustanovený z vôle ľudí a nahradí ho mediálnym parlamentom! Zákony budú mať cveng! Prípadnú kritiku žurnalisti do detailov prefiltrujú. Nijaká opozícia, nijaké odvolávanie ministrov! Hádky a spory?! Kdeže! Len samé potľapkávanie po pleci!

Aj vládnutie by som im prepustil. Médiá sú na to zrejme najpovolanějšíe. Len sa chyťte za srdce, pán premiér, ani jedno rozhodnutie vlády neodobrili. Z protikrízových balíčkov sa vysmiali, šrotovné označili za populistický humbug. No ako to už v živote býva, bez vetra sa ani lístok nepohne. Nezabúdajte, že žurnalisti sú experti na všetko... Nič si nemusia preštudovať, zato liek majú hneď naporúdzi. Taká prax stojí nad všetkým. Riešenia sa sypú ako zemiaky z vreca, a pritom úplne zadarmo...

... preto môj tretí návrh: prosím Vás, pán predseda vlády, podajte demisiu a odporučte prezidentovi, aby vymenoval mediálnu vládu.

Ak prijmete tieto tri opatrenia do svojich protikrízových priorít, kríza bude zaraz na lopatkách. Ušetria sa tým stovky miliárd eur. A nielen to! Súdy budú súdiť najspravodlivejšie, parlament bude prijímať najsprávnejšie zákony, vláda vyjde médiám absolútne v ústrety. Tlač, rozhlas, televízia budú všetko idylicky chváliť, opozícia vymizne, Slovensko sa stane rajom na zemi. “

Len čo som list dopísal, bežal som s ním za priateľom z časopisu . mesiac. Človeče, výskal od radosti, to je geniálny nápad. Ihneď to pošleme našej medzinárodnej novinárskej organizácii. Musí sa o tom dozvedieť celý svet! Doma zorganizujeme tlačovú konferenciu. Nenamietať som.

O tri týždne som našiel v poštovej stránke list. Od IDPI (Medzinárodného závislého tlačového inštitútu). Nedočkavo, s trasúcimi rukami som ho otvoril a čítal: „Za originálny nápad na posilnenie

vplyvu nezávislých médií Vám udeľujeme naše najvyššie vyznamenanie – medailu Zlatý cap.“

Konečne, po dlhých rokoch, som dostal aj pochvalu. Také niečo treba osláviť! Skočil som do neďalekej krčmy na pivo. Za podlhovastým stolom sedela skupina novinárov. Len čo ma zbadali, vrhli sa na mňa a začali ma všetci radostne objímať. Platili mi pivo za pivom...

Ešteže netušili, že list som premiérovi napokon neposlal. Inak neviem, neviem...

(24. 5. 2009)

ÚVOD

O sile či „nesile“ masmédií sa popísalo už nemálo. V tejto knihe nechcem a nemienim teoretizovať, skôr chcem poukázať na to, akými prostriedkami a metódami sa usilujú médiá svoju „silu“ preukázať. Sústredím sa predovšetkým na neférové a nekorektné maniere a spôsoby – predovšetkým z dôvodov, že serióznosť, kultúrnosť, slušnosť pokladám za normálne, bežné normy v žurnalistickej činnosti, na ktoré netreba čitateľa upozorňovať ani ich bližšie vysvetľovať. Horšie je to však s mediálnym zavádzaním, ohlupovaním, s mediálnymi manipuláciami, klamstvami a polopravdami, ktorých podstata je umne a zámerne ukrytá v obale napísaných a vyslovených tendenčných viet a myšlienok; sú ako šípy namočené v ťažko odhaliteľných jedovatých látkach, neodborník ich tak ľahko nerozozná, často si ani neuvedomí, že ho podobný šíp zasiahol. Jediným liekom je odkrývať pravdu, odhaľovať podpásové údery a zásahy.

Naše médiá, okrem vzácných výnimiek, samy priznávajú svoje politické zafarbenie, orientáciu na liberálne a konzervatívne hodnoty, jednoznačné drukovanie pravici. V tomto smere sú neraz pápežskejšie ako pápež. Otvorene dávajú najavo, koho nemajú rady, koho by bez akýchkoľvek rozpakov a argumentov najradšej zniesli pod čiernu zem. Nejde im o to, padni, komu padni, lež nepadni tomu, komu ja nechcem. A tu dokážu narábať s faktami a lžami bravúrne: majstrovsky vedia využiť skutočnosť, že v reálnom živote nie je vonkoncom jednoduché zistiť všetky argumenty a oddeliť ich od propagandy. Zakaždým si možno, ako tvrdí M. A. Verick, zabezpečiť „dôkazy“, alebo ich nechať zmiznúť, rovnako sa vždy dajú naaranžovať svedecké výpovede. Občan, volič sa tak stáva otrokom médií, pretože uverí, že k svojej voľbe potrebuje informácie – selektívne a zredigované na mieru.

Pri informáciách šitých „na mieru“ zohrávajú najvýznamnejšiu úlohu televízie. Tie sa totiž dostali na čelo mediálnej hierarchie, vnučujú ostatným komunikačným prostriedkom vlastné úchyľky. Zvyšné médiá ich rady akceptujú (chcú byť na pulze dňa), ešte ich ďalej rozvinú a prijímateľovi neostáva nič iné – len ich pokladať za nevyvrátiteľnú pravdu.

A to je veľmi nebezpečné!

Najnebezpečnejšie preto, lebo na ich základe sa rodia mediálne štvance. Média si svorne „vyberú“ jedného úhlavného „nepriateľa“ a všetky ho počas týždňa-dvoch dennodenne atakujú. Tvrdo a nevyberane! Bez akýchkoľvek dôveryhodných či dôsledne overených faktov. Pošpinia jeho povesť, česť, hrubo mu zasiahnu do súkromia. Pravdu sa dozvieme až po dvoch-troch rokoch na základe rozhodnutia súdu. A dozvieme sa, že všetko bolo úplne ináč.

Jedno je isté, ako zdôrazňujem v knihe, že žurnalisti by sa nemali správať ako svorka rozdráždených psov naháňajúcich koristi. Platí tu všeobecná pravda – ľudia v skupine sa znižujú k oveľa primitívnejšiemu správaniu, ako keď konajú jednotlivo. Každý by si mal vziať k srdcu slová švédskej tlačovej ombudsmanky Yrsy Steniusovej: *„Ak patríte do skupiny lovcov, čiže novinárov, ktorí lovia spoločne, musíte sa utvrdiť v tom, že konáte správne. Zároveň strácate odstup od toho, čo konáte. Strácate schopnosť kriticky hodnotiť fakty a ich význam. Stávate sa žalobcom i sudcom zároveň. Obvinený nemá nádej, že jeho prípad sa bude prešetrovať objektívne a bez zaujatosti.“*

Také niečo by sa ozaj nemalo stávať. Je to výsmech etiky, žurnalistickej profesionality, pohrdanie pravdou a piedestál pre nehumánnosť.

A hanba našej žurnalistiky!

Na Slovensku máme niekoľko investigatívnych novinárov. Vedia túto prácu robiť? Možno by aj vedeli, keby ich myslenie „nezagebrili“ jednosmerné a jednostranné politické nánosy, tlaky vydavateľov či majiteľov médií a keby nemuseli čeliť lákavým nástrahám korupcie.

Našej investigatívnej žurnalistike chýba chcenie, zápal za vec, „detektívne“ pátranie. Napríklad informácie o niektorých reálnych kauzách neobjavia žurnalisti sami, ale dostávajú ich ako udania od tých, ktorí neuspeli v takom či onakom tendri. A predovšetkým

nepoužívajú rovnaký meter: Predseda Smeru R. Fico obviní SDKÚ-DS z „prania špinavých peňazí“, prvé dva dni jednoznačne útočia na obvinenú stranu, v ďalších dňoch už porovnávajú Dzurindove a Ficove kauzy a napokon sa to skončí tak, že ustavične omieľajú tzv. prešľapy Smeru. Inak povedané, rozhorčenie sa postupne premení na politické stratenie. Lenže...

... lenže skutočný investigatívny žurnalista by mal ďalej pátrať, zisťovať, využiť všetky možné spôsoby, ako sa dozvedieť pravdu. A nie čakať na ďalšie informácie od premiéra.

Faktom ostáva, že naši žurnalisti sa svojím spôsobom pričínili o odhalenie viacerých káz vo volebnom období 2006 – 2010. Lenže vždy z toho bolo cítiť tendenčnosť. Ani tá mi však neprekážala, keď išlo o také vážne kauzy ako nástenkový tender, predaj emisií atď. Na druhej strane mi prekážala útočnosť na novelu jazykového zákona, barnumská reklama či skôr nezdravo nafúknutá propaganda v súvislosti s nezákonnými protestmi kamionistov atď.

To boli takisto štvance...

Nemálo bolo aj manipulácií! Napríklad vo forme „demokratickej“ a vnútornej cenzúry, ovplyvňovania emócií prijímateľov, okatého nadbiehania politickým spolupútnikom v predvolebnom období, ohlupovania prostredníctvom zábavy, mediálneho bulváru a násilia.

Ešte jeden postreh: ak sa napríklad žurnalisti dostávajú do sporu a konfliktu so štátom alebo s iným subjektom, treba si uvedomiť, že médiá nevystupujú v tomto prípade ako arbiter, ako tretia nezainteresovaná strana, lež ako účastník sporu, ktorý si háji svoje skupinové záujmy. Jednoducho nemôžu byť nestranné, keď hovoria o uplatňovaní slobody tlače, o podmienkach svojej činnosti, o prijímaní mediálnych zákonov a podobne. Veď by bolo neprirodzené, keby vystupovali proti sebe, keby nebránili vlastný piesoček – a to aj na úkor iných.

Kniha Žurnalisti – lovci vo svorke predostiera na konkrétnych príkladoch prešľapy médií. (Chváliť v nej nechválím, dobré sa chváli samo.) Publikáciu som rozdelil na päť častí: Mediálne štvance, Mediálne manipulácie, Rozsudky a sankcie, Publicistika, Štúdie. V prvej analyzujem nebezpečnosť a neférovosť mediálnych štvancí, v druhej rozoberám na konkrétnych ukážkach najtypickejšie metódy

manipulácie, s verejnou mienkou, v tretej poodhaľujem „vysvedčenia“ uložené jednotlivým vydavateľom a vysielateľom za porušenie zákona, vo štvrtej prinášam niektoré vlastné publicistické príspevky a v záverečnej časti sa venujem etike a korupcii v žurnalistickej praxi. Pri každom materiáli uvádzam dátum vzniku.

Kniha určite narazí na veľký odpor médií. Bol by som rád, keby pochopili, že ich nechcem haniť, urážať, znevažovať. Chcem len otvoriť pohľad z inej strany, diskutovať a zvädzať súboje o myšlienkach a názoroch, no rozhodne nie kádrovať...

I. časť

MEDIÁLNE ŠTVANICE NA...

... Roberta Fica
predsedu vlády SR

Žurnalistické „trapasy“

Tlačovým médiám, a nielen im, nedali spávať niektoré cesty premiéra Roberta Fica do zahraničia. Postupovali spoločne, unisono – a súzvučne do tohto orchestra zapadli aj elektronické médiá.

Najprv sa rozvíril kúdol prachu okolo vraj zamýšľanej cesty predsedu vlády do Venezuely a na Kubu. Neviem, prečo si tento smer vybral. Nepoznám dôverne strategické a taktické zámery našej zahraničnej politiky. Nazdávam sa, že nie je dôležité, aké krajiny premiér navštevuje, predovšetkým ide o to, aby to bolo pre náš štát výhodné a prínosné. A napokon, nemusím zdôrazňovať, že tieto krajiny navštevujú štátnici najvyspelejších štátov, a to práve s tým istým cieľom ako Robert Fico.

Naše médiá majú na túto problematiku celkom iný pohľad. Preferujú ideologické aspekty pred ekonomickými. Fica označujú v tejto súvislosti za človeka, ktorý Slovensku iba škodí. Napríklad SME (18. 1. 2007) v článku **Kocky vo Ficovej politike sú hodené** píše: „Predsedovi Ficovi sa od polovice decembra podarilo vyrobiť jeden diplomatický trapas za týždeň (myslí tým zamýšľané cesty na Kubu a do Venezuely). Svojím zlým postupom v otázkach zahraničnej politiky zhoršuje pozície Slovenska...“

Veľké bububu rozpútali médiá aj v súvislosti s premiérovou cestou do Číny. A to rovnako pred ňou, ako aj po nej. Akoby si neuvedomovali, že Čína je krajina, o spoluprácu s ktorou sa usilujú všetky štáty sveta, či

už malé, alebo veľké. Čína totiž zažíva taký rozmach a rozkvet, s akým sa nestretneme vari nikde na svete. Sám som sa o tom nedávno presvedčil na vlastné oči. Jednoznačne sa ukazuje, že táto krajina sa o niekoľko desaťročí stane svetovým ekonomickým tigrom, ktorého budú chytať za chvost aj také hospodárske mocnosti, ako je USA a Japonsko.

Naším tlačovým médiám je to však akosi proti srsti. Nie a nie akceptovať realitu...

SME v poznámke **Ako chutí Čína** píše: „*Cestovanie do Číny je neodmysliteľným koloritom slovenskej politiky. Počnúc Mečiarom narátame asi osem výprav. Do toho nie sú zahrnuté stranické pokusy HZDS a Smeru o nadviazanie družby priamo s KS Číny. (Neviem, ako na to Peter Schutz prišiel – pozn. autora.) Význam ríše stredú je pre slovenskú ekonomiku opticky a umelo nadhodnotený. Na tom nič nezmenia ani politici, čo sa pod zámienkou budovania podnikateľských príležitostí vyvážajú na atraktívne dovolenky a plnia si komsomolské sny.*“

Ak takéto konštatovania majú byť serióznym rozborom našej ekonomickej spolupráce s Čínou, potom Lucifer z rozprávky je tou najživšou a najhmatateľnejšou osobou.

Pravda v poznámke **Zisk či strata?** (5. 2. 2007) hneď v úvode uvádza, že Fico ide do Číny, hoci tá patrí medzi štáty, ktoré majú problémy s dodržiavaním ľudských práv. Autor ďalej konštatuje: „*Premiér zdôrazňuje, že vzťahy s inými krajinami, teda aj s Čínou, by mali mať ekonomický rozmer. V skutočnosti obchodná výmena SR s touto krajinou nie je veľmi intenzívna, a najmä je jednostranná. Z Číny na Slovensko prúdi najmä spotrebný tovar (asi 3,5 percenta dovozu), opačným smerom ide len 0,5 percenta z celkového slovenského exportu. Preto sa núka otázka, či očakávaný zisk neprevýšia straty, ktoré Slovensku hrozia, keby o jeho zahraničnopolitickej orientácii vznikli vážne pochybnosti.*“

Väčšiu naivitu som v novinách azda ešte nečítal. Ak je naša obchodná výmena s Čínou taká, ako to uvádza autor Márius Kopcsay, treba tam ísť a postarať sa o to, aby sa prehĺbila; a nekuvikať, že očakávaný zisk prevýšia straty!

Nový Čas tiež nechcel ostať v hanbe a v spravodajstve z premiérovej návštevy v Číne uviedol titulok – **Nech sa páči, súdruh Fico!** A pritom obsah článku je o ničom – v podstate išlo iba o zneužitie titulku.

Aj premiérovu cestu do Líbye sprevádzal veľký mediálny huriavk. Žurnalistov nezaujímal ani tak cieľ rokovaní – riešenie dlhu voči bývalému Československu (v prípade Slovenska ide o sumu 130 miliónov dolárov), vylobovanie objednávky pre štátnu akciovku Letecké opravovne Trenčín na opravu líbyjských lietadiel, investovanie Líbye na území Slovenska či práca slovenských zdravotníkov v Líbyi.

Všetky médiá prezentovali návštevu v rovnakom duchu. Premiérov výrok o sestričkách ako páchatelkách bol iba verbálnou opozično-žurnalistickou zádrapkou, ako zosmiešniť Roberta Fica. Pravda, výrok bol problematický, ale nie taký, aby zatienil a vygumoval výsledky cesty do krajiny, ktorú dnes navštevujú najvýznamnejší politici a štátnici sveta.

Pred cestou do Latinskej Ameriky, ktorú premiér pre náhle ochorenie odvolal, sa Nový Čas vyznamenal ozaj skvostným titulkom (5. 4. 2007): **Fico zabľúdi do Latinskej Ameriky: ide nakúpiť telenoveľ!**

Typická ukážka bulvárnej frašky!

Denníky spustili na premiéra prudkú ostrostreľbu v spojitosti s jeho vyhlásením k radarovej a protiraketovej základni v Česku a Poľsku a následne i s jednodňovou návštevou v Moskve.

Odcitujem niektoré pasáže z článkov (Pravda, 5. 5. 2007): „*Robert Fico Vladimíra Putina ubezpečil, že by na Slovensku nedovolil postaviť ani protiraketový radar, ani raketovú základňu Spojených štátov. USA ich chcú postaviť v Česku a Poľsku, čo Moskva považuje za nepriateľský krok.*“

Ďalší citát je z pera Mariána Leška (SME, 4. 5. 2007): „*Pokusy bagatelizovať stanovisko premiéra k radarovej a protiraketovej základni v Česku a Poľsku poznámkami, že je to iba jeho osobný názor ako predsedu strany, sú rovnako trápne ako neudržateľné.*“

V tej istej tónine sa nesie aj citát (SME, 5. 5. 2007): „*Analytik Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku Ivo Samson vidí aj iné možnosti, ako Rusko môže tlačiť na zmenu rozhodnutia o výstavbe základne. Využiť energetickú politiku je však pre ruskú ekonomiku aj zahraničnopolitické postavenie väčšie riziko. Samsona neprekvapuje, že si Putin ako tlmočníka pre svoju hrozbu vybral práve Fica. Ruská diplomacia je mimoriadne schopná a efektívna. Majú svoju sieť pozorovateľov a Rusko vie, že Slovensko je zrejme najslabším článkom strednej a východnej Európy, čo sa týka transatlantickej súdržnosti.*“

Korunu žurnalistickému galimatiášu nasadil Nový Čas článkom **Robo má nového kamaráta – Volod'u** (5. 5. 2007): „*Slovenský premiér Fico si ešte ako šéf opozície rád utáhoval z expremiéra Dzurindu za jeho obdiv k americkému prezidentovi Bushovi. Ubehlo pár mesiacov a už má aj premiér Fico svojho miláčika. Amerického priateľa Georgea však vystriedal ruský súdruh Volod'a. Mikiho vystriedal Robo. Zatiaľ čo Miki a George spolu bojovali v Afganistane a Iraku, Volod'a sa na stretnutí začal vyhrážať našim susedom. Svetu totiž oznámil, že Rusko namieri nukleárne rakety na Česko a Poľsko, ak v týchto krajinách USA vybuduje protiraketové základne.*“

Vo všetkých týchto citátoch nájdeme typické znaky manipulovania s verejnou mienkou, či už ide o zamlčovanie faktov, ich prekrúcanie, alebo o vyslovovanie poloprávd.

Zamyslime sa napríklad nad vetou, že R. Fico by nedovolil Spojeným štátom na Slovensku postaviť ani protiraketový radar, ani raketovú základňu. V podstate je to rozumné vyhlásenie, svedčiace o našej suverinite. Len sa zamlčiava, že ide výhradne o dvojstranný vzťah USA a Česka, respektíve Poľska, keďže nejde o aktivitu a rozhodnutie Severoatlantickej aliance, ktorej sme členmi, ale len a len Spojených štátov. A, pochopiteľne, aj Ruska, ktoré malo byť účastníkom rokovaní.

Takže prvý záver znie – čitateľovi sa nenápadne podsúva, že ide o záležitosť celej Aliancie.

V druhej citácii sa nám autor usiluje nahovoriť, že ak v nazeraní na tento problém nevládne jednota členov vlády, mala by sa tým vláda zaoberať a rozhodnúť hlasovaním. Pýtam sa však prečo, veď to nie je náš problém – ide výlučne, ako som už spomenul, o dvojstrannú, resp. trojstrannú záležitosť, ak k tomu prirátame Rusko. A napokon, že o tom vláda SR nerokovala, je len naša výhoda, lebo každý minister sa môže o danom probléme vyjadrovať podľa svojho uváženia.

Veď o tom je demokracia! Či vari nie?

A to je druhý záver!

V ďalšej citácii sa vyjadruje sám a jediný analytik pre zahraničnú politiku Ivo Samson. Tvrdí, že Putin si vybral Fica, a ja si pre zmenu myslím, že Fica si vybral Samson.

Tak znie tretí záver!

(20. 5. 2007)

Pohl'ad z balkóna

(Štúdio TV Markíza, relácia Na telo 23. 9. 2007, pred kamerou oproti sebe sedia premiér Robert Fico a moderátorka Zlatica Puškárová, dialógy parafrázované)

Z. Puškárová: *Pán premiér, uplynulé dni neboli pre vás ľahké; v súvislosti s návrhom novely Zákona o sociálnom poistení ste čelili viacerým atakom. Dokonca vznikla koaličná kríza...*

R. Fico: *Pani moderátorka, neviem, o čom hovoríte, akú krízu spomínate? Nič také sa nedeje!*

Z. Puškárová: *Akože nedeje?! Veď pán Mečiar a jeho poslanci za HZDS hlasovali spolu s opozíciou za stiahnutie návrhu z rokovania národnej rady!*

R. Fico: *To je nepodstatné, podružné, pri hlasovaní išlo len o druhoradú procedurálnu otázku – o samotnom zákone sa ešte nehlasovalo!*

Z. Puškárová: *Neporušil tým, podľa vás, pán Mečiar koaličnú dohodu?!*

R. Fico: *Určite nie! Ak by to urobil, tak sa budeme o tom baviť. Momentálne sa nič také nestalo.*

Z. Puškárová: *A to vám neprekáža?!*

R. Fico: *Keď budem mať proti pánu Mečiarovi výhrady, poviem mu to osobne, a nie prostredníctvom médií.*

Z. Puškárová: *Nezdá sa vám to, pán Fico, zvláštne?*

R. Fico: *Ani nie! Skôr vám sa to zdá zvláštne! Vy, pohľadom z parlamentného balkóna, nevidíte takmer nič, kľžete sa iba po povrchu, zaujíma vás len javová stránka vecí, nie podstata. Napokon, vy sedíte vo vláde, alebo ja?!*

Z. Puškárová: *Pravdaže vy! Mám však taký pocit, že spor s Vladimírom Mečiarom zľahčujete, nechcete si ho pripustiť...*

R. Fico: *A prečo?! Pre nás je to banálny problém. Ide nám predovšetkým o to, aby sme vyriešili priebežný prvý pilier, ktorý sa utápa v miliardových dlhoch, pod ktoré sa výrazne podpisala súčasná opozícia. Nemôžem pripustiť, aby sme nemali peniaze na dôchodky pre ľudí...*

Z. Puškárová: *Ako to chcete vyriešiť?*

R. Fico: *Už som vám povedal, že nevidíte a ťažko aj môžete vidieť do kuchyne, kde sa všetko pečie a aj upečie. Pozrite, zajtra do rána (deň hlasovania v parlamente – pozn. autora) je veľmi veľa času, aby sme hľadali riešenia. Som presvedčený, že všetko prebehne hladko...*

(Po premiérových náznakoch o nezasvätenosti žurnalistov do tejto témy Puškárová ukončí reláciu s nezastieranou dávkou roztrpčenosti.)

(10. 2007)

SME-č

Najprv si ukážeme, ako sa dajú vyrobiť kauzy a kauzičky, často, ne-bodaj, akoby nainscenované podľa vopred pripraveného scenára. Tentoraz ide o byt, ktorý kúpil R. Fico spolu s bratom pre matku. Ak by išlo ozaj o scenár, mohol by mať prinajmenšom bodovú podobu:

Expremiér M. Dzurinda (TV Markíza, relácia Na telo, 21. 10. 2007) vyzve premiéra, aby objasnil, ako prišla k bytu jeho matka.

Hodina otázok a odpovedí v NR SR (25. 10. 2007). Opozícia ide na R. Fica fintou – 15 z 31 poslancov za SDKÚ mu písomne položí tú istú otázku súvisiacu so spomínaným bytom (na vysvetlenie – odpovedá sa vždy len na dve otázky, ktoré sa vyžrebujú spomedzi všetkých). Zámer sa vydaril. Poslanec Viliam Novotný sa opýtal, či premiér nenadobudol byt na Pažitkovej ulici v Bratislave ako províziu od firmy Ikores.

R. Fico na to odpovedal: „*Nevlastným ho ja, ale moja matka. Neviem, ako to chodí medzi vami pravičiarimi, ale my ľavičiari sme zvyknutí pomáhať svojim rodinám. Byt sme kúpili v roku 2004, teda v čase, keď som bol v opozícii, takže podozrenia z klientelizmu neobstoja.*“

3. Reakcia médií: netrpezlivo čakajú na prihrávku od SDKÚ z Hodiny otázok a odpovedí, aby mohli smečom „loptu“ doslova zaklincovať na Ficovu stranu.

Prihrávka sa vydarila, médiá smečujú. Spomeniem iba krátke ukážky – v článku nadpísanom **Premiér tají, ako kúpil matke byt** s podtitulkom

– **R. Fico odmieta zverejniť doklady k bytu, ktorý má jeho matka od sponzora Smeru** (SME, 31. 10. 2007) sa píše: „*Premiér Fico stále nevysvetlil, ako a či vôbec zaplatil za byt, ktorý vlastní jeho matka Emilia.*“

Denník Plus jeden deň (26. 10. 2007) však pozná ešte zaujímavejšie detaily. Nielenže sa oháňa klientelizmom Smeru v súvislosti s firmou Ikores, ale dokonca tvrdí, že „*nehnutelnosť však predseda vlády v minulosti využíval na stretnutia s priateľkou Zuzanou Kupcovou.*“

Aj ten najnaivnejší vie, že R. Fico v opozícii nemohol rozhodovať o ničom, tobôž nie o štátnych objednávkach pre firmu Ikores. Apropo, firma musela byť v strašnom „svrabe“, keď tak túžobne čakala na objednávky od štátu.

Ani týždenník Plus 7 dní (2. 11. 2007) si nemohol dať ujst prihrávku na smeč, aj keď písal o inej kauze a o inej firme.

Prirodzene, médiá sú na to, aby odhaľovali všetko nekalé...

... len dúfam a drukujem im, aby sa neskôr nemuseli ospravedlňovať za „fakty“, ako sa to stáva práve tomuto týždenníku.

Premiér má vlastne veľké šťastie, že ho naše médiá varujú pred neuváženými krokmi. Pravde (24. 10. 2007) slúži ku „cti“, že ho varovala titulkom **Fico dostal varovanie z USA**. O čo išlo? Americký kongresman Tom Lantos žiadal v liste premiéra, aby sa dištancoval od Benešových dekrétov, zaručil práva maďarskej menšiny žijúcej na Slovensku, pozastavil vyšetrovanie vedené voči Hedvige Malinovej.

R. Fico médiám odpovedal: „*Benešove dekréty sú pre túto vládu nedotknuteľné a nemenné. Slovensko poskytuje vysoký štandard ochrany národnostných menšín. Až taký vysoký, že môžeme byť vzorom pre iné krajiny v Európskej únii, a nie, aby sme boli kritizovaní pre tieto otázky. Ak sa mám od niečoho dištancovať, tak sa dištancujem od maďarských gárd.*“

Médiám sa však spôsob jeho odpovede nepáčil. Ako si to len mohol dovoliť?! Hneď ho ústami vychýrených politológov (Mesežnikov a ďalší) upozornili: „*Lantos patrí v americkej politike medzi kľúčových hráčov a jeho názor je v USA mienkotvorný. Akákoľvek konfrontačná reakcia by bola preto nešťastná. Lantos pochádza z Maďarska. Na Slovensku bol naposledy v septembri a patríl medzi prvých zahraničných politikov, ktorí kritizovali zloženie novej vlády.*“

Najväčšmi však premiérova reakcia „naštvala“ Petra Schutza (SME, 25. 10. 2007), vyprovokujúc ho k tejto myšlienke: „*Podráždená a zbytočná*

reakcia Fica, ktorá dokonale kopíruje Mečiara, keď sedel na jeho mieste (a nielen táto), pripomína už aféry pred desiatimi rokmi. Zatiaľ len vonkajšími a povrchovými znakmi, všetkým dňom však ešte nie je koniec. „Beneš“ je už v europarlamente.“

Áno... „Beneš“ už bol v europarlamente a vieme aj, ako skončil. Pán Lantos sa určite nahnevá...

(8. 11. 2007)

Osie hniezdo

Nedá mi nepichnúť do čerstvého mediálneho osieho hniezda – do harmatanca, čo sa rozkrútil okolo premiérovho výroku, v ktorom denníky SME, Pravda a televíziu TA3 označil za prostitútky (presnejšie, ani neoznačil, skôr ich vyzval, aby sa prestali správať ako prostitútky), ktoré sú schopné za peniaze napísať čokoľvek...

Nemienim brániť výrok Roberta Fica, nazdávam sa, že mal k problému pristupovať s nadhľadom a primeranou dávkou irónie. Také slová nepatria do úst politika! Ale aj majster tesár sa utne, ak je pod ustavičným tlakom arogancie, nevyberaných útokov proti svojej osobe. Pozrime sa, ako v minulých dňoch a týždňoch vyzerali mediálne titulky, nadtitulky a podtitulky, útočiace na R. Fica, nehovoriac už o obsahu:

Pena okolo úst (. týždeň, 25. 2. 2008), **R. Fico – nepriatel: novinári, opozícia, obchodníci, zdravotné poisťovne, ľudia** (Nový Čas, 22. 2. 2008), **Premiér sa inšpiruje životom rímskeho diktátora Caesara** (Plus jeden deň, 14. 12. 2007), **Po viac ako desaťročí má Fico rolu Mečiara, Maďarič hrá Slobodníka a Kubiš predstavuje Hamžika v predstavení, ktoré beznádejne prepadlo už pri svojej premiére** (SME, 25. 1. 2008), **Fico a Mečiar majú spoločné: kritici sú nežiaduci – patrón krajiny – túžba po moci – nenahraditeľní** (Nový Čas, 9. 1. 2008), **Vládna koalícia sa vrátila k spôsobom totalitného režimu** (SME, 23. 2. 2008).

Osobitnú pozornosť si zaslúži citát z článku **P – ako paranoja (stihomam)** od šéfredaktora Pravdy Petra Šabatu (23. 2. 2008): „*Pre prípad*

schválenia nového tlačového zákona v pôvodnej podobe treba dodať, že tento článok vzniká len a len preto, že termín paranoja slávi 125. výročie... “Autor tvrdí, že prechodné či dlhodobejšie paranoidné črty vykazuje 25 – 50 percent dospelaj populácie, ilustrujúc to na politikoch. Nechápem, prečo zabudol na žurnalistov. Vari...? Nie, pardon, diagnózy sú tabu? Rád by som ho upozornil, že symptómom paranoje je aj strata schopnosti porovnávať a hľadať protirečenia, teda strata schopnosti seba poznávania.

Nemálo pohrďavých slov sa ušlo R. Ficovi aj za komentár k Súhrnnej správe o stave spoločnosti Slovensko 2007, ktorú vydal Inštitút pre verejné otázky IVO (editori: Martin Bútora, čestný prezident, Grigorij Mesežnikov, prezident, Miroslav Kollár, riaditeľ). Na prednej strane obálky knihy je „umelecké“ dielko – valec a na zadnej strane diaľnica. Jej „mottom“ je – rok 2007 bol rokom tyranie väčšiny (aký to nezmysel!). Premiér si na adresu autorov knihy dovoľil povedať, že nie sú objektívni a mali by jasne naznačiť, že reprezentujú pravicu.

Fakt, ktorý je každému nad slnko jasný!

Kto a čo je Inštitút pre verejné otázky? Patrí medzi organizácie, ktoré sa zvyčajne označujú ako tretí sektor. Najväčšie finančné zdroje do nich prúdili a prúdia zo štátneho rozpočtu USA prostredníctvom rozličných agentúr a nadácií. Medzi štedrých donorov sa zaraďuje aj americký miliardár Soros, Svetová banka a mnohé anglické a nemecké inštitúcie. V roku 2002 dostali nemalú dotáciu (2,5 milióna korún) aj od Dzurindovej vlády.

Ekonomické nechutnosti namierené proti premiérovi a vláde vypracovala aj sesterská „mimovládka“ INEKO (Stredoeurópsky inštitút pre ekonomické a sociálne reformy) z pera tzv. nezávislých ekonómov. Konštatovanie, že kroky súčasnej vlády od roku 2006 po súčasnosť vnímajú analytici (protivládni) skôr negatívne, keď predovšetkým zmeny v zdravotníctve, úprava daňovej reformy a novela Zákonníka práce z roku 2007 znížili potenciál rastu o 4 percentá. Ide o do neba volajúce rúhanie sa pravde a objektivite.

Po takých výplodoch musí byť súdnemu človeku do smiechu, do plaču i do hnevu! Nepochybujem, že aj Robertovi Ficovi.

(3. 3. 2008)

Vabank

Ak si v denníku SME zalistujete napríklad v článkoch od posledných parlamentných volieb, nestačíte otvárať oči...

... a postupne sa vám v hlave vyjasňuje.

Ilustrovať to možno prakticky na každom vydaní. V článku **Ficov vabank za naše peniaze** (30. 6. 2006) sa popri iných naivných tvrdeniach hovorí: *„Fico si svojich partnerov vyvolil nie preto, lebo musel, ale preto, lebo chcel. A urobil najväčšiu hlúposť vo svojej politickej kariére. Doplatíme na ňu všetci. Fico pretočil hodiny na Slovensku o osem rokov dozadu – možno aj v zmysle ekonomiky, ale celkom určite v zmysle spoločenského vývoja. Jeho voľba poškodí jeho voličov i nevoličov, poškodí občiansku spoločnosť, a rovným dielom poškodí slovenskú ľavicu i pravicu.“*

Ukazuje sa, že autor článku Peter Javůrek nie je dobrý futuroológ. Tvrdenie, že Fico pootočil o osem rokov hodiny dozadu, mu akosi nevyšlo. Nevyšlo mu to s ekonomickým vývojom, eurom, nevyšlo mu to s výrokom o poškodení Ficových voličov či nevoličov, slovenskej ľavice i pravice. Môžbyť s pravicom bude mať čiastočne pravdu, pretože je ustavične rozhádaná a pomaly a isto stráca sympatie občanov i preferencie voličov.

Svoj modus vivendi denník plasticky dokumentoval krátko po voľbách článkom **Zavládne Hnutie za slovenský národný Smer!** (2. 7. 2006), kde si môžeme prečítať aj toto:

„Nemienim zdieľať depresívne pocity, ktoré sa po oznámení zloženia vládnej koalície rýchlo rozšírili v mojom okolí. Takú radosť Ficovi neurobím, lebo mi celkom stačí, keď vidím, ako sa smeje do tváre všetkým ostatným, predovšetkým vlastným voličom. Je na zaplakanie... že pod heslom sociálno-národného štátu budeme okrádať vlastnú budúcnosť.“

Dúfam, že sa nová koalícia rozpadne skôr, než rozpúta boj o ovládnutie verejnoprávných médií, zrealizuje veľké štátne zásahy do ekonomiky, zvýši hospodársky dlh, odoženie potenciálnych investorov, zmení zahraničnopolitickú orientáciu krajiny, verejnú diskusiu nahradí štadiónovým hulákaním a spustí

hon na údajných vnútorných nepriateľov. Dvaja z troch koalíčných partnerov s tým všetkým majú bohaté skúsenosti. “Toľko citát.

Dúfam, že autora Michala Hvoreckého už prešli depresívne pocity. Veď je ešte mladý! Ficovi určite radosť robiť nemusí. On to totiž ani nepotrebuje. Stačí mu, keď má jeho vláda širokú podporu a sympatie verejnosti. A na veľký smútok Hvoreckého dodávam, že koalícia sa zatiaľ nerozpadla a vyzerá to tak, že sa ani nerozpadne. Vlastne – prečo by sme mali každému želať iba to najhoršie?!

Aj Peter Schutz v článku **Fico kráľ dôvery** (18. 9. 2006) vyčaril takéto vety: „... po voľbách býva častým javom, že vládne strany sa posilňujú. Politicky nekorektne sa tomu hovorí efekt stáda a vyjadruje túžbu patriť k väčšine. V prvých mesiacoch bežne zvyknú stúpať ratingy aj politikom, ktorí nešíria ilúzie, že s nimi prichádza roh hojnosti a buržoáziu zdania až sčernie. Konštatovanie, že obrovská dôvera na začiatku a drvivá prehra na konci volebného obdobia sa vôbec nevylučujú, je banálne. Logicky však pokračuje v otázke, čo z takýchto preferencií vôbec vyplýva. Nič!... S takou mediálnou politikou, akú robia Fico s Glendovou, a s takým množstvom absolútne nekomunikatívnych ministrov sa dá vyhrávať len na Slovensku. Ale to je už o inom.“

Podľa Schutza sa Slováci, vulgo povedané, vyznačujú efektom stáda. Pán redaktor nás ozaj pekne opuncoval. Určite by mu však stádivosť neprekážala, keby to stádo silno ťahalo na pravú stranu. Vtedy by stádivosť nazval zrejme inteligenciou. A preferencie? Akiste ich uznáva iba vtedy, keď sa nimi môžu popýšiť politické strany, popri ktorých kráča ako spolupútnik. A na záver zase to zlé Slovensko: Vraj takí Fico a Glendová môžu vyhrávať iba u nás.

Zaujali ma aj niektoré články v Pravde. Napríklad Dag Daniš v kvázikomentári **Ružoví kapitalisti** (2. 5. 2007) premiérovi už tradične vyčíta: „Ficova vláda prekonala deviaty mesiac. Ale nič sa jej nenarodilo. Robert Fico uviazol. Stále mu nevychádza kľúčový zámer. Teda: ušetriť na spotrebe vlády (úradníkov). A získané peniaze postupne nalievať do zdravotníctva, školstva, sociálnej siete. Či do sľúbených trinástych dôchodkov... Fico dokazuje, že aj neplodná vláda môže byť dôveryhodná. A (dočasne) celkom úspešná. Najmä ak vystrieda vládu, ktorá bola plodná, ale nedôveryhodná.“

Ani časopis Plus 7 dní nedal premiérovi pokoj. V článku **Agent Fico** (25. 4. 2008), reagujúcim na kauzu tunel Branisko, a to nielen titul-

kom, ale aj textom: „*Premiér Robert Fico sa minulý týždeň zahral na veľmi zlého tajného agenta. Bez servítky zverejnil takzvané operatívne informácie, ktoré majú pochádzať od spravodajských služieb, a tak je viac ako isté, že podliehajú utajeniu. Ako hlava Bezpečnostnej rady by mal ovládať aspoň základy toho, ako s citlivými informáciami narábať.*“

Ak je niekto agent, potom je to určite autor článku, lenže v tomto prípade agent s teplou vodou. Písať totiž o tom, čo by mal R. Fico ovládať, a pritom nemať o tom ani šajnu – je pitoreskné a zábavné.

Úplne nevkusne pôsobí aj článok **Nie sú to bradavice** (2. 5. 2008), v ktorom si týždenník zobral na paškál výrastky na premiérovej tvári s nasledujúcim konštatovaním: „*Stačilo by zájsť napríklad namiesto na hrádzu k odborníkovi, ktorý by za pár stoviek neprijemné výrastky odstránil. A pán premiér by vyzeral rovnako dobre ako na vyretušovaných predvolebných letákoch. Na rozdiel od reality mu tam zmizli z tváre všetky nepeknosti.*“

Časopis . týždeň sa často uchýľuje k prognostickému vykladaniu kariet. Dokumentuje to Peter Schutz (známy to vykladač kariet) v článku **Ficov problém** (21. 8. 2006), keď uvádza: „*Skúsenosť s vládami, ktoré riešili finančné tiesne dávno pred tou Ficovou alebo aj dnes (Gyurcsány) a tvárili sa pritom menej ľavicovo, nás však učí, že všetky nápady sa spravidla končia pri – zvyšovaní daní. Situácia, keď sa vláda s najľavicovejšou rétorikou zubami-nechtami drží kritérií Maastrichtu, je príliš bizarná na to, aby trvala dlho. Zákony moci a prírody dobehnú aj Fica s Počiatkom. Keby totiž títo populisti, ako ich všade titulujú, doviedli Slovensko k euru v januári 2009, bol by to jeden z najväčších paradoxov európskej politiky.*“

Schutzovi ako takmer vždy predpoveď nevyšla. Paradoxom však ostáva, že sa autor z toľkých omylov ešte nepoučil...

(10. 5. 2008)

Žurnalistická detektívka

O problémoch súvisiacich s článkom **Slowakei: Das Phänomen Fico** (Slovensko: Fenomén Fico) uverejnenom v prestížnom rakúskom den-

níku Die Presse (17. 9. 2008) som pôvodne nechcel písať. A to aj napriek tomu, že som sa oň zaujímal a že som pátral po príčinách huriauku, ktorý vyvolal. Rešpektoval som totiž želanie autora Ch. Thaneia (korešpondenta v Bratislave), aby sa jeho materiál nezneužíval na politický boj medzi masmédiami a premiérom R. Ficom.

K zmene rozhodnutia ma primäl rozhovor denníka SME s Ch. Thaneiom (4. 10. 2008).

No začnime od Adama.

Článok v Die Presse o vzťahoch našich masmédií s predsedom vlády bol v podstate objektívny, vyvážený, svojím štýlom však vyložene adresovaný rakúskemu čitateľovi. Dovolím si to tvrdiť, lebo som ho čítal v origináli. Uvediem niektoré citáty, a to tak, aby ich nemohol nikto považovať za vytrhnuté z kontextu: „*Odkedy prevzal Robert Fico pred dvoma rokmi úrad šéfa slovenskej vlády, dosiahol také hodnoty popularity, ako ešte nijaký iný politik v histórii tejto mladej republiky... Fico je dvakrát populárnejší ako nestraničky prezident Ivan Gašparovič na druhom mieste a omnoho populárnejší ako všetci opoziční politici zrútaní dohromady. (...) To, že ho domáce médiá nemajú rady, nie je len jeho výmysel, ale pri čítaní bez výnimky všetkých denníkov krajiny udrie to denne do oka. Zdá sa, že Ficovi je to viac na úžitok ako na škodu...*

Preto verejná mienka pokladá médiá skôr za aktérov denného politického boja ako za objektívny informačný zdroj. (...) Fico si ani nedáva tú námahu byť pri svojej sebaobrane férovejší ako útočníci: paušálne titulovať všetkých žurnalistov ako hyeny a prostitútky patrí pomaly k jeho štandardnému repertoáru...“

Ako sám autor priznáva, jeho článok sa, žiaľ, dostal do vedomia slovenskej verejnosti čiastočne skreslene vinou nesprávneho prekladu v agentúre ČTK a v denníku Pravda. Napríklad v ČTK pozmenili titulok takto: **Fico je podľa Die Presse fenomén** (z fenoménu ako javu urobili genialitu). Nesprávne uviedli aj podtitulok: *Napriek tomu, že slovenského premiéra Roberta Fica ustavične atakuje tlač a v osobnom styku je nepríjemný, jeho popularita stále rastie*. Paradoxné je, že takto formulovanou vetou sa na svojej internetovej stránke prezentuje aj strana Smer. Preklad má správne znieť: *Napriek tomu, že takmer všetka tlač krajiny premiéra Fica ustavične atakuje, je taký populárny ako nikto iný* (nič o tom, že v osobnom styku je nepríjemný).

Denník Pravda na internetovej stránke takisto použil zrejme zmanipulovaný preklad v podtitulku. Okrem toho tam možno nájsť ďalšie nepresné pasáže.

Čo sa odohralo ďalej?

Premiér poslal šéfredaktorovi Pravdy otvorený list, kde ho upozorňuje na neobjektívne informácie o činnosti vlády. Pri argumentácii používa citáty vytrhnuté z kontextu článku publikovaného v Die Presse. A tu R. Fico zaťal vedľa, novinárom vyčíta vytrhnutie viet z kontextu, a sám to urobil. A nielen to, list mal poslať vydavateľovi, a nie šéfredaktorovi, pretože vydavateľ podľa nového tlačového zákona zodpovedá aj za obsah.

Iniciatívy sa chytro a až priveľmi nápadne ujal týždenník Plus 7 dní. Požiadal Christophu Thaneia o interview, ten to však odmietol a redakcii poslal osobné stanovisko s možnosťou uverejniť ho. Rovnaké stanovisko som dostal od neho aj ja. Odcitujem z neho niektoré podstatné časti: „... Žiaľ, nesprávne preložené dôležité časti textu prostredníctvom ČTK a Pravdy umožňujú takú jeho dezinterpretáciu, ako to urobil aj premiér. Použil to, čo médiám sám vyčíta: vytrhávajúce citáty bez súvislostí. Stojím si za každým svojím slovom a neželám si vystupovať ako nástroj na riešenie vnútropolitických problémov. Ako neutrálny pozorovateľ slovenskej politiky nemienim stáť na jednej či druhej strane a angažovať sa v politických súbojoch. Preto Vás prosím o pochopenie, že Vám interview neposkytnem“ (myslí tým Plus 7 dní – pozn. autora).

Ako reagoval týždenník Plus 7 dní?

Vo svojom vydaní (3. 10. 2008) publikoval celostránkový materiál o tom, ako premiér R. Fico zneužil článok v Die Presse. Do článku vsunul niekoľko citátov zo spomínaného stanoviska.

Pozrime sa naň bližšie.

Titulok: **Zavádza** (neuvádza sa kto, zrejme zámerne, aby sa vydavateľ vyhol prípadným právnym „ťahaniciam“).

Podtitulok: **Rakúsky denník Die Presse protestuje proti spôsobu, akým Robert Fico zneužil jeho článok v boji proti novinárom.**

Telefonoval som Ch. Thaneiovi, či denník Die Presse niečo také uverejnil. Odpoveď znela: *Nie, a nič také vo svojom osobnom stanovisku ani neuvádzam!*

Časopis ďalej uviedol: „... *Christoph Thanei nerozumie, ako mohol Robert Fico dezinterpretovať jeho článok a použiť ho ako argument v boji proti médiám... Do redakcie nám zaslal dištancujúce sa stanovisko denníka.*“

Kôпка zastierajúcich manévrov. Po prvé, Ch. Thanei v stanovisku také štylizácie vôbec nepoužil, po druhé, nie je to stanovisko denníka Die Presse, ale jeho osobné, po tretie, nebolo to dištancujúce sa stanovisko, ale skôr zdôvodnenie, prečo odmieta interview.

V tejto súvislosti treba uviesť, že premiér v otvorenom liste šéfredaktorovi Pravdy, odvolávajúc sa na článok v Die Presse, uviedol vetu, že „... *podľa ktorého zaujatosť voči slovenskej vláde udrie do očí nestrannému pozorovateľovi každý deň*“. Nepochybne ide o citát vytrhnutý z kontextu.

Plus 7 dní na to reaguje: „*V citovanom článku sa však hovorí len o tom, že médiá nemajú premiéra rady, čo neznamená, že sú zaujaté.*“

Slovná ekvilibristika ako hrom!

Navyše sa premiéra spýtali, či sú tieto dva pojmy totožné. Predseda vlády odpovedal neutrálne.

Čo je teda zaujatosť a čo nemať rád? Opätovne si pomôžem citátom z článku v Die Presse: „*Médiá nevynechajú nijakú príležitosť očierniť Fica ako nedemokratického populistu alebo dokonca zakukleného bolševika, keď vytrhávajú z kontextu nevýznamné citáty a robia z nich titulky.*“

Také konštatovanie o daných slovenských reáliách možno chápať nie ako zaujatosť (to je slabé slovo), lež ako nenávisť.

Prekvapil ma však už spomenutý rozhovor s Ch. Thaneiom v denníku SME. Na základe jeho vyjadrení v osobnom stanovisku som predpokladal, že interview neposkytne ani jednému médiu, pretože v odôvodnení pre Plus 7 dní uviedol, že sa nechce angažovať ani na jednej, ani na druhej strane. Prirodzene, je to jeho slobodná voľba.

Nič proti jeho odpovediam v rozhovore – sú vyvážené, pravdivé, objektívne, lenže otázky sú tendenčné, zaujaté, vedené jedným smerom. Aj to je nahrávanie!

Komu?

Na to určite príde každý amatérsky detektív!

Prostredníctvom e-mailu som sa Christophu Thaneia opýtal, čo ho viedlo k tomuto kroku.

Odpoveď znela: „*Redaktorku Miriam Zsilleovú (autorku rozhovoru)*

poznám už dlhé roky, a preto som mal k nej absolútnu dôveru. Vedel som, že úmyselne nezmení to, čo v rozhovore skutočne poviem. A to aj napriek tomu, že aj SME je súčasťou súboja medzi premiérom Ficom a médiami. “

Zdá sa, že Ch. Thanei nedôveruje priveľmi našim masmédiám – jednému interview odmietne a druhému ho poskytne len preto, že sa dlhé roky pozná s autorkou.

(10. 10. 2008)

Reklamné šoty

Zaujali ma reklamné televízne šoty a bilbordy denníka SME typu: *akí SME neústupčiví, keď je ohrozená spravodlivosť* (s portrétom Eugena Kordu), *akí SME dotieraví, keď odhaľujeme klamstvo* (s portrétom šéfredaktora Matúša Kostolného), *akí SME ostrí, keď bojujeme proti podvodom* (s portrétom komentátora Petra Schutza), *akí SME drzí, keď čelíme arogancii* (s portrétom Alexandra Balogha). Na portrétoch so sloganom Myslíte, teda sme nájdeme aj Mariána Leška, Lukáša Filu atď.

Všetky tieto tváre sú, aspoň podľa uvedených sloganov, nositeľmi „pravdy“, „odvahy“ a „spravodlivosti“. V tejto súvislosti sa natíska otázka: Čo sa za týmito tvármi v skutočnosti skrýva?

Stačí si zalistovať v denníku z obdobia návštevy R. Fica vo Vietname. Vo všeobecnosti sa v jednotlivých vydaniach konštatovalo to isté ako pri všetkých premiérových cestách do krajín, ktoré redaktorom SME „nevoňajú“. Spomeniem príklad: *„...stretnutie s generálnym tajomníkom komunistickej strany je pre Fica zážitok nemenší ako Kaddáfí v stane s ťavami. Ale argument, aby vysoký úrad, čo zastáva, fungoval ako Fico Reisen, to nie je ani náhoda“* (27. 10. 2008). Ináč povedané, ako to uviedli aj ďalšie masmédiá, predseda vlády sa opäť vybral na výlet s názvom zahraničná cesta... a to do socialistického Vietnamu, aby si splnil svoj komsomolský sen... s radosťou si posedel aj pod bustou Ho Či Mina.

Také novinárske úvahy nemožno označiť ináč ako „komsomolské“